

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie dotyczącej sędziego Sądu Rejonowego w W. R. G., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 13 września 2022 roku wniosków sędziego R. G. w przedmiocie wyłączenia od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt ASD 9/17 sędziów Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...]: B. B., M. D. oraz K. S. oraz wniosku o wyłączenie od rozpoznania powyższego wniosku wszystkich sędziów orzekających w Sądzie Apelacyjnym w [...]

na podst. art. 42 § 4 k.p.k. *a contrario* w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej p.u.s.p.)

postanowił:

stwierdzić niewłaściwość Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego do rozpoznania wniosku sędziego Sądu Rejonowego w W. R. G. o wyłączenie od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt ASD 9/17 sędziów Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...]: B. B., M. D. oraz K. S. oraz wniosku o wyłączenie od rozpoznania powyższego wniosku wszystkich sędziów orzekających w Sądzie Apelacyjnym w [...] i sprawę w tym zakresie przekazać Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...]

UZASADNIENIE

W dniu 8 maja 2023 r. do Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] wpłynął wniosek sędziego Sądu Rejonowego w W. R. G. o wyłączenie sędziów

Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...]: B. B., M. D. oraz K. S. od udziału w sprawie o sygn. akt ASD 9/17.

Jednocześnie, w odrębnym piśmie z dnia 8 maja 2023 r. (data wpływu do Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...]), sędzia R. G. wniósł o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w [...] od rozpoznania wywiedzionego przez niego wniosku z dnia 27 kwietnia 2023 r. w przedmiocie wyłączenia sędziów wyznaczonych do obsady orzeczniczej rozpoznającego sprawę o sygn. ASD 9/17. Uzasadniając powyższe żądanie wskazał, iż w powyższej sprawie złożył on wniosek o wyłączenie sędziów rozpoznających ww. sprawę, obierając za podstawę faktyczną oraz prawną „deficyt bezstronności sędziów, zaprezentowany w trakcie jej rozpoznawania”. W ocenie postulującego z uwagi na wykonywanie obowiązków zawodowych w tym samym sądzie apelacyjnym zachodzą bądź mogą zachodzić bliższe lub dalsze relacje koleżeńskie pomiędzy sędziami, a nadto dochodzi do powstania relacji zawodowych, które to okoliczności mogą podawać w wątpliwość bezstronność pozostałych sędziów przy rozpoznawaniu wniosku, „dotyczącego przecież pracy ich bezpośrednich kolegów”.

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] przekazał powyższe wnioski do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, gdzie powyższe zarejestrowano pod sygn. akt I ZO 61/23 i I ZO 61/23.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2023 r. powyższe sprawy połączono do wspólnego rozpoznania pod wspólną sygn. akt I ZO 61/23.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Analiza okoliczności faktycznych zaistniałych w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, iż nie doszło do zaktualizowania się przesłanki określonej w art. 42 § 4 zd. drugie k.p.k. (który to przepis znajduje zastosowania na gruncie niniejszego postępowania mocą art. 128 p.u.s.p.), nakazującej rozpoznanie incydentalnej kwestii wyłączenia sędziów sądowi wyższego rzędu.

Możliwe jest bowiem utworzenie składu sądu mogącego orzekać w kwestii wyłączenia sędziów Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...]: B. B., M. D. oraz K. S., wobec czego sprawę należało przekazać temu sądowi jako właściwemu do jej rozpoznania.

W niniejszej sprawie przyczyn uzasadniających przekazanie wywiedzionych przez sędziego R. G. wniosków upatrywano w fakcie sformułowania przez niego postulatu o wyłączenie „wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w [...]”, uniemożliwiającego w ocenie sądu dyscyplinarnego rozpoznanie wniosku o wyłączenie obsady orzeczniczej wyznaczonej do rozpoznania sprawy prowadzonej pod sygn. akt ASD 9/17.

Wskazać natomiast należy, iż sama okoliczność złożenia przez sędziego abstrakcyjnie sformułowanego żądania o wyłączenie „wszystkich sędziów” w żaden sposób nie przesądza o niemożności utworzenia składu sądu i konieczności orzekania w kwestii wyłączenia przez sąd wyższego rzędu. Ugruntowanym bowiem w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest pogląd, iż sędziowie wymienieni we wniosku o wyłączenie wszystkich sędziów danego sądu, którzy nie zostali wyznaczeni do rozpoznania sprawy, mogą rozpoznać ten wniosek, gdyż wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie ich bezpośrednio nie dotyczy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., III KO 34/12, Lex nr 1212385; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2016 r., III KO 99/16, Lex nr 2166385). Przypomnienia nadto wymaga, iż uregulowania Kodeksu postępowania karnego nie przewidują przy tym wyłączenia sędziego *in abstracto*, gdyż zastosowanie powyższej instytucji dopuszczalne jest w odniesieniu do konkretnej osoby, która została wyznaczona do składu orzekającego w danej sprawie, a nie sędziego mogącego jedynie teoretycznie, w przyszłości zostać wyznaczony do jej rozpoznania (zob. aktualne na gruncie postępowania dyscyplinarnego sędziów rozważania zawarte w postanowieniach Sądu Najwyższego z: 14 grudnia 2016 r., III KO 99/16, jak również postanowienia Sądu Najwyższego z: 25 stycznia 2012 r., SNO 49/11, Lex 1215806; 10 października 2014 r., SNO 51/14, Lex 1511819). Wniosek o wyłączenie może zatem dotyczyć tylko sędziów wyznaczonych do udziału w konkretnej sprawie i nie może spowodować wyłączenia innych sędziów od rozpoznania przedmiotowego wniosku.

Z przedłożonej przez sąd dyscyplinarny dokumentacji wynika przy tym, iż wskazani we wniosku sędziowie nie składali oświadczenia wiedzy o istnieniu okoliczności, które mogły wywołać uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności. W sytuacji, gdy wyznaczony do rozpoznania wniosku sędzia złożyłby oświadczenie

o istniejącej podstawie uzasadniającej odsunięcie go od jego rozpoznania, a ten postulat zostałyby uwzględniony, winno się wyznaczyć innego sędziego do jego rozpoznania. Dopiero w momencie wyczerpania tej formuły doszłoby do zmaterializowania się przesłanki niemożności utworzenia składu orzekającego. Zaznaczenia wymaga przy tym, iż nawet w sytuacji złożenia przez danego sędziego żądania odsunięcia go od prowadzenia sprawy - przeciwieństwie do oświadczenia składanego w trybie art. 42 § 2 - takowy postulat nie ma charakteru wiążącego i sąd może powyższego nie uwzględnić (zob. J. Kosonoga [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166*, red. R. A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2017, art. 42.). W realiach niniejszej sprawy zatem dopiero pozytywne rozpoznanie żądania wszystkich sędziów kolejno wyznaczanych do rozpoznania wniosku warunkowało dalsze czynności procesowe.

W konsekwencji nie ma zatem procesowych przeszkód aby dany sędzia Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] rozpoznał wniosek o wyłączenie sędziów wyznaczonych do rozpoznania sprawy prowadzonej pod sygn. akt ASD 9/17. Mając na uwadze, iż art. 42 § 4 k.p.k. zd. 2 wskazuje, że warunkiem orzekania przez sąd wyższego rzędu jest niemożność utworzenia składu przez sąd meriti, natomiast - jak wskazano uprzednio - sytuacja taka nie nastąpiła, sprawę należało przekazać Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...] jako rzeczowo właściwemu.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej rozstrzygnięcia.

[M. T.]

[ms]

